

ECOPRINT

Een verrassende techniek

Sinds een aantal jaar ben ik besmet met het ecoprintvirus. Dat is een heel prettig virus waar ik vrolijk van word. Door stof te beleggen met bladeren en dit op te rollen tot een bundel die daarna een tijd verhit wordt, maak ik prachtige en verrassende afdrukken van die blaadjes op de stof.

In kringloopwinkels ben ik altijd op zoek naar kleding die ik kan 'upcyclen'. Vaak verf ik die eerst. Ik kweek zelf verfplanten waarmee ik stof en kleding verf, bijvoorbeeld Wouw, Japanse indigo, Wede of Meekrap. Gecombineerd met ecoprint geeft het een uniek resultaat. Bij het maken van ecoprints gebruik ik bladeren van bomen, struiken en planten die in mijn 'tovertuinderij' groeien. Bij het verzamelen van de bladeren let ik op de vorm van het blad, de kleur en de geur. Hierdoor kijk ik weer met een heel ander oog naar planten dan bij het kweken. Ervaring leert welke bladeren niet en welke wel goed printen, dat blijft een ontdekkingsreis. Er zijn planten die alleen hun omtrek achterlaten,

Tekst en foto's: Elma van der Donk

een afdruk van het hele blad geven of zelfs kleur onttrekken aan de geverfde stof. Het seizoen waarin het blad verzameld wordt heeft ook invloed op de ecoprints. Een blad geplukt in het voorjaar geeft soms een hele ander effect dan hetzelfde blad in zomer of herfst. Soms geeft het helemaal geen afdruk. Het gehalte aan verfstoffen en looizuren verandert in de loop van het seizoen.

Een goede print is niet alleen afhankelijk van de bladeren, ook de ondergrond waarop geprint wordt speelt een rol. Bij textiel speelt ook mee waarvan dit gemaakt is. Linnen, katoen of zijde, allemaal hebben ze een andere uitwerking op de toekomstige ecoprint.

Je kunt het ecoprintproces gedeelte-

Katoenen lampenkap met baptisia, robertskruid en roos. De voet is van klei met eikenbladeren.

Detail van katoenen t-shirt met o.a. paardenkastanje, pruikenboom, robertskruid en rode bes

Dit jasje is eerst met wouw geel geverfd, daarna geprint met verschillende bladeren en bloemen

lijk sturen maar het blijft altijd een verrassing hoe het resultaat uitpakt. Dat maakt het ecoprinten voor mij ook zo leuk.

Herkomst

Ecoprinten, tegenwoordig ook botanisch printen of bladprinten genoemd, is begin jaren '90 ontwikkeld door de Australische India Flint. Zij was de eerste die begon met deze techniek, die bestaat uit het beleggen van stof met bladeren en dit oprollen tot een bundel en dan verhitten in een ketel. Zo ontstonden allereerst prachtige afdrukken van eucalyptusblad op stof. Deze techniek is ze verder gaan ontwikkelen. De (kleur)stoffen uit bladeren kunnen worden afgedrukt op stof, klei, hout, papier en steen.

Het ecoprinten is inmiddels de wereld rond gegaan en veel mensen zijn ermee bezig. India Flint heeft inmiddels spijt van de naam 'eco' want tegenwoordig gebruiken veel mensen giftige chemicaliën om kleurige en felle prints te verkrijgen en plastic om mee op te rollen in de bundels. Dat was nooit haar bedoeling. Een andere naam die

nu steeds vaker gebruikt wordt is bundle-dyeing.

Techniek

Er zijn tegenwoordig veel verschillende methodes om een ecoprint te maken. Er wordt volop geëxperimenteerd met beitsmiddelen, stoffen, zuurtegraad en meer maar de basis blijft het afgeven van de kleur-

Katoenen kussenhoezen met ecoprint van fluweelboom, gewikkeld om roestige buis

2 gekookte bundels staan af te koelen

stoffen uit het blad door verhitting. Hier volgt een manier hoe ik een ecoprint maak.

Ik zorg altijd dat stof of kleding goed schoon is, eventueel met een beetje soda, en geweekt in water (dit kan regenwater of kraanwater zijn). Daarnaast behandel ik de stof voor zodat de vezels meer open gaan staan en de kleurstoffen beter kunnen hechten. Deze voorbehandeling (beitsen) doe ik met aluin (een mineraalzout) of sojamelk. Ik gebruik hierbij geen giftige chemicaliën.

Als ik bladeren verzameld heb, leg ik die op de uitgewrongen stof of op het kledingstuk neer, dat kan heel netjes gerangschikt of her en der verspreid zijn. Ik gebruik de bladeren altijd vers, maar je kunt ook prints maken van gedroogde bladeren die je even laat weken.

Daarna wordt de stof opgerold. Het oprollen is een vrij secuur werkje, het moet vooral strak en met zo min mogelijk kreukels gebeuren. Je kunt het bijvoorbeeld om een stok rollen, die in de pan past waar de bundel in gekookt of gestoomd gaat worden. Nadat de stof om de stok

gerold is wordt de bundel afgebonden met garen, zodat alles goed op zijn plaats blijft zitten.

De bundel kan in een pan met bijvoorbeeld uienchillen en wat roestwater (water met daarin roestige spijkers) worden gekookt of de bundel kan worden gestoomd. 30-90 minuten of eventueel nog langer. Daarna af laten koelen als je daar tenminste geduld voor hebt... Ik ben altijd te nieuwsgierig naar het resultaat.

Informatie

Op internet en YouTube is heel veel te vinden over ecoprinten, vooral

als je op Engelstalige sites zoekt. Over India Flint: www.indiaflint.com. Zelf experimenteren is erg leuk om te doen. Ik geef zelf geen cursussen maar wil je een ecoprintworkshop volgen dan kan ik Ellen Rikken in Zetten aanraden. (ellenrikken@icloud.com)

Elma van der Donk is haar hele leven al in de ban van planten. "Al die vormen, kleuren en geuren, ik raak er nog steeds door betoverd. Bij alles wat ik maak zijn planten mijn inspiratie. Ik kweek verfplanten, heksenplanten en bijzondere kruiden."
Zie: www.tovertuinderij.nl

Zijden sjaal, eerst paars geverfd met Alkanna en daarna ecoprints van *Oxalis triangularis*. Hier zie je hoe de kleur door de blaadjes aan de stof onttrokken is.

